

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre 4 .

Egészévre 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A mi értékünk.

Lezajlott a nagy küzdelem. Hullámgyűrűi elsimultak. A lobogó szenvedelem tusájában kialakult a néplelek ítélete, mely után rendes foglalkozási körében végzi teendőit ismét a munka embere.

A szavazó urnánál véget ért a véleménykülönbségek érvényesüléseért vívott alkotmányos harc. Visszatérünk a mindennapi kenyérért folytatott életküzdelem verejtékes szinterére. Zajtalanul, emberi és honfitisztunkhoz hiven végezzük a reánk váró feladatokat. Így is hazafias kötelességet teljesítünk. „A munkás pór szegény s bár észrevétlen dolgozik a hon derültén.”

Abban a munkában, melyet mi itt a határszélen végzünk, sokkal élesebben domborodik ki a hazafias kötelesség nemzeti feladata, mint az ország belsejében s ama részeiben, a hol nem kell sziklabordáju mellet szegezni a hazafiátlan törekvésekkel szemben. Megmutattuk a mostani alkotmányos küzdelemben is, hogy egy értelem egy érzet által lelkesítve, döntő súlyjal tudunk érvényt szerezni a hazafiság reánk háruló követelményének. A lelkekbe tudjuk plantálni a nemzeti eszme szent ideálját és ki tudjuk küzdeni annak diadalát. Ámde a győzelem nem tesz és ne tegyen elbizakodottá. Az intellektuális és morális erő ellenállhatatlan hatása magához fűzte a numerikus erőt, melylyel számolnunk kell a jövőre is. És, ha lehántjuk a megtévesztő tanokról azt a kápráztató látszatot, melybe a hamis próféták burkolták s más ajku és

más nemzetiségű testvéreink lelkében megérleljük azt a tudatot, hogy ezen a földön kívül nincs számunkra hely, s itt kölcsönös bizalommal, egyesült erővel, egymást támogató testvéri szeretettel egyenlő jogok és egyenlő állampolgári kötelességek teljesítése mellett mozdíthatjuk elő a haza üdvét s biztosíthatjuk boldogulásunk feltételeit; akkor áldásos munkát végeztünk s a mi erősségünkön megtörik itt a leghevesebb ellenséges áramlatnak minden hullámcsapása.

Lélekemelő jelenség volt az, midőn a trikolor alatt román testvéreink lelkesülten vonultak a szavazó urnához és győzelemre segítették azt a nemzeti lobogót, mely a magyar nemzeti eszmét hirdette. És ha megértük ezt a szent ideált, akkor nem is fognak eltántorodni a most diadalra jutott zászló mellől.

Bizalmunkkal bizalmat, szeretetünkkel szeretetet, hazafiságunkkal hazafiságot kell belevinni azok lelkébe, a kikre mint tényezőkre számítanunk kell a jövő feladatainak teljesítésénél.

Sokat tettünk itt a határszélen önerőnkön. De tudatával birunk annak is, hogy még nagy kötelesség fáradaalma vár reánk. Be kell vallanunk azt is, hogy haladásunknak további garanciáihoz a magas kormány jóakaró támogatására vagyunk utalva. Mi rámutattunk s jövőre is rámutatunk a létesítendő alkotásokra, melyek e vidék hatékonyabb erő kifejtésének alapfeltételeit képezik. Kötelessége volt a helyhatóságnak a helyzet ismeretése mellett nyílt őszinteséggel rámutatni a hiányokra is. Megtette kötelességét minden hivatott

tényező abból a célból, hogy a saját erőnkől alkotott keretből hiányzó tartalomnak birtokába jutva, újabb erőforrásokból merített képességgel teljesíthessük itt a Zsilvölgyben mindenirányu nemzeti missziókat.

Bizonyoságot tettünk az ország előtt, hogy az ipari vállalkozás s közgazdasági tevékenység révén e végvidék számottevő s nem kis jelentőségű tényezőjévé emelkedtünk; a most lefolyt választási küzdelemben beigazoltuk, hogy a magyar állam-eszmének kipróbált harcossai vagyunk s olyan faktorok, hogy az ellenáramlat nem üthet rést lelkes gárdánk rendithetetlen falánján. Az alá a zászló alá tömörültünk, melyre a: „Haza” volt felírva. Ez a jelszó egyesítette a jobb, nemesebb lelkeket személyi és párttekinetek félretételével. A most követett irány lesz és legyen, vezérlő gondolatunk a jövőben is, hasonló viszonyok között. Nem bérért, nem feltételek kikötése mellett teljesítettük s teljesítendjük honfitisztunkat, de elvárhatjuk az ország kormányzatától, hogy olyan tényezőnek ismerjen, a milyenek vagyunk. Nem kérkedünk értékünkkel, de az önértet felemelő tudatával rámutathatunk, sőt elengedhetlen kötelességünk megismertetni magunkat, feltárni államérdeket képező jogos kívánalmainkat, nehogy szerénységünk miatt a néma gyermek sorsában osztozzunk, a kinek szavát az anyja sem érti meg, vagy a koldusában, a kinek üresen marad a tarisznyája. Illó tisztelettel s megfelelő módon juttattuk kifejezésre azokat a jogos kívánalmakat, melyek kulturális és nemzeti feladataink hatékonyabb kifejtésére képe-

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYJA.

Egy újabb páringi kirándulás.

A „Siebenbürgischer Karpathenverein” XXIII. évfolyamának évkönyvé számára írta: FÜRBER FERENCZ.

A „Siebenb. Karp. Verein” központi választmányának 433/904 számú engedélyével lapunk számára fordította: ROSEHNAL ANNA.

A Petrozsény-Páringmenedékház-Kirzsia Slaveiu-Sztinák-zsietzi barákák-Lónyay-Petrilla-petrozsényi havasi kirándulás megtevésére legelőször 1901-ben vállalkoztunk. Rohzehnal János felügyelő, ennek őscse és e sorok írója azon célból, hogy a kies Zietzvölgygyel, gyönyörű sziklakakataival, erdeivel és zuhatagos tiszta hegyipatakjaival közelebbről megismerkedjünk és kiránduló helyeink sorába felvegyük.

Elragadtatva a látottak által, tért vissza társaságunk s elhatároztuk a kirándulást minden természetkedvelőnek a legmelegebben ajánlani, csak egy más utat választva a Kirzsiacsucsról, illetőleg az e mögött fekvő főgerinczen lefelé az első tóhoz, hogy a kirándulást kevésbé gyakorlott turistáknak is lehetővé lehessen tenni. E végből megtettem ugyanezen utat még egyszer, Rozehnal felügyelő társaságában, teherhordozóul választva egy idevaló román, Boca Jozsifet, kit alkalmas lényem miatt és mert keveset magyarul és németül is tanult a katonaságnál, vezetőnek szemeltünk ki. Ezen ut egyidejűleg románunk utasító kirándulása is volt.

Ezt a gyönyörű kirándulást szeretném közelebbről leírni, bár tollam bizonyára igen gyöngye lefesteni azon szép benyomások valamennyit — különösen így sok idő múltán — a mit bennünk ez a szép darab természet felkeltett.

Augusztus 3-án, az 1902-ik év egyik legmelegebb napján délután egy órakor indultunk el. Rövid kocsisz után a kinstári gyarmat végén a Szlatinora kis csermelyénél, a kocsiból kiszállva, teherhordónk erős vállaira vetette podgyásunkat, kit titokban sajnáltam, hogy talán mégis igen sokot követelünk tőle, tekintve a nap égető hevét.

Lassan, — kezdetben a kis víz folyását követve, aztán jobbra, a lekaszált kopár réteken keresztül, a lejtőn felfelé, eljutottunk a Páring előhegyeinek gerincére. Fellelegzelve köszöntöttük itt a hűvösebb légáramlatot, mely az izzó hőséget elviselhetőbbé tette, s gyorsított léptekkel haladtunk felfele, vágyódva, a szemünk előtt elterülő bükkerdő árnyékára, közbe-közbe szorgalmasan törölgetve a folyton előtörő izzadságot.

Minél magasabbra értünk, annál kevésbé éreztük a hőséget, s nemsokára rövid pihenőt is tartottunk, a menedékház felé vezető ut első harmada végén levő tiszta forrásnál. Most már könnyebben haladtunk és egy rövid óra alatt elértük az ut legmeredekebb részét, a Gura-Plaiuluit, hol egy oláhnál néhány liter tejet rendeltünk estére a menházhoz, mit azonban bizonyára a kísér-tetektől való félelmében nem hozott el. Fejni csak a késő esti órákban szoktak, így csak éjjel hozhatták volna fel

a tejet. Általában véve az itteni hegyi lakók éjjel nagyon félnek, nekem ez különösen vadászatok alkalmával tűnt fel, mikor például éjjel egyik sem mer egyedül csak 20 lépésnyire eső forráshoz sem vizért menni s ha mégis megtenné, bizonyosan víz magával valami fegyvert, de legszívesebben valamelyik atyafiát szólítja fel kísérről.

A további utat, innen a menházig, körülbelül 1170 m. magasból 1650 m.-ig, hála a „Siebenbürgischer Karpathenverein” által serpentinekben készített utainak, egy további óra alatt könnyen megtettük és különösen az előttünk fekvő hegyek körjárára eső szép kilátás, a változatos, lombos és tűlevelű fák erdeje, a zöld mezők és az arnyas völgyek elfeledtették velünk a kiállott fáradságot.

Négy órakor végre elértünk a menházig, mely körülbelül 1650 m. magasban van a tenger felett, legfőkébb csak vezetőnkön látszott meg, hogy szüksége van pihenőre, mert bizony podgyásunk mégis igen nehéz volt. De hamar kipihente magát s míg ő a közeli forráshoz ment vizért, mi menházunk új berendezését szemlélgettük. Első sorban is az ujszerű ágyakat, melyeknek alkalmazása más magasan fekvő elszállásoló helyeken is nagyon célszerű volna, s a legmelegebben ajánlhatjuk. Állanak pedig ezek egy faállványból, mely hasonló a tábori ágyéhoz, csak a két felső rud nem hevederek által, hanem szöngyszerű jutaszűvettel van összekötve, mely sima felületet képezve erősen ki

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító TEMESVÁRON.

Mag-, növény-, rózsá-, fák-, stb. nagytenyészet.

(Tenyészetület: 62 hold = 37 hektár.)

Magvakból és virághagymákból a legjobbat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képletekkel bőven ellátott leíró katalógusok ingyen. Postaszállítmányok magvakkal 5 kor felül bérmentve. Minden szállítmányhoz Mühle tanácsadója a legjobb kertészeti kézikönyv, ingyen mellékelteik.

sítenek. A lezajlott választás harcmezéjén is bebizonyítottuk, hogy figyelembe vételre s megfelelő állami támogatásra igényt tarthatunk.

Reményünkkel és bizalommal vonjuk le a kivívott győzelemből azt a megnyugtató konzekvenciát, hogy az a kipróbált férfi, a kinek zászlóját osztatlannak tekinthető lelkesedéssel diadalra juttattuk, akit felhatalmaztunk, hogy az ország törvényhozásában minket képviseljen: szöszlője lesz Petrozsény és az egész Zsilvölgy közügyeinek, hatóság támogatja lesz életbevágó közérdekeinknek. Ezt ünnepélyesen ígérte s amit ígért be is fogja váltani, miként mi beváltottuk fogadalmunkat, hogy az ő zászlója alatt rendületlenül kitartunk.

Ez a kölcsönösség megpecsételte a választók és a megválasztott képviselő között létrejött frigyét, mely haladásunknak, fejlődésünk érdekében kifejtett hazafias törekvésünk sikere iránt táplált reményünk teljesülésének garanciáját képezi. És mi ebben a reményünkben nem csalatkozhatunk, mert oly nagytekintélyű államférfi, oly nemes főúr, amilyenek Nopcsa Elek báró urat ismerjük, befogja váltani választóinak tett ígérte s valódi értéke szerint merlegelt értékünket megfogja ismertetni s vitális érdekeinket elő fogja mozdítani a maga helyén és idején.

A kivívott győzelem politikai jelentőségétől eltekintve, ebben a megnyugtató reményben, ebben a meggyőződésben üdvözljük a hátszegi választókerület országgyűlési képviselőjét: Nopcsa Elek báró urat, szerencsét kívánva hazafias működéséhez!

Z.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A hátszegi kerületben** Br. Nopcsa lett 1222 szavazattal, Dr. Szucs 284 szavazata ellenében országgyűlési képviselővé megválasztva.

— **Kinevezés.** A vulkáni népes iskolánál a salgótarjáni társulat a tanerők számát szaporítva, az újonnan szervezett tanítói állásra az igazgatóság kinevezte Hoffmánn Richárd okleveles tanítót.

— **Az evangélikus nőegylet** által f. hó 22-én a Herzféle vendéglőben tartott táncestély fényesen sikerült. A táncz a legjobb kedvben a reggeli órákig tartott. Igen szép és előkelő közönség volt jelen. Felülfizettek: Róth Flóris 10 K., Özv. Maderspach Viktorné 8 K., Schreiner József 4 K., Henrich Viktor, Erdős László, Blaschek Aladár, Frosch Pál, Pap Sándor, Grausam Károly, Pec-

van rajta feszítve. Ezen ágyak fölényre pedig abban áll, hogy nem lesznek göröngyösek és penészesek, amint azt az azelőtt használt szalmazsákoknál tapasztaltuk, különösen ha a menház hónapokon át nem volt látogatva, aztán mindig szárazok, könnyen szellőztethetők és porolhatók és ami a szűk helyiségnél nagyon sokat határoz, hogy igen kevés helyet foglalnak el, mert használat után összerakhatók és a falnak támasztva egymás mellé állíthatók.

Amint megvizsgáltuk és célszerűnek találtuk az új padozatot, takaréktűzhelyt, konyhaszekrényt és más apróbb berendezést, emberünk is megérkezett a friss vízzel, rövid idő múltán, megerősítve magunkat egy kis elemőzsiával, újra talpon voltunk és elsetáltunk a menház közelében levő Maleaforrásokhoz. A kényelmes gyalogut egészen vízszinteszen húzódik a Páring lejtőjén, északi irányban a Szlima, a Páringesücs második hatalmas nyulványa felé. A Szlima és Gura-Plaiului között fekszik a Maleavölgy, amely a mi álláspontunknál alig egy kis vízmosás, de lejjebb aztán kiszélesedik és elmélyedve, néhol meredek sziklakkal megszakítva, de mindenfelé hatalmas fenyvessel benőve, melyben hála Istennek emberi kéz eddig még nem sokat garázdálkodott. Az ut mentén mindenütt nehezen keresztülhalható zürzavar, kidőlt fenyő óriásokból és szikladarabokból, melyek mohával benőve oly vadregényessé, gyönyörűvé teszik, közben forrás, forrás mellett szökell ki, hogy aztán lesiessenek a közös mederbe.

Mintegy barátságosan hívogatva feküdtek előttünk a nagyobb kiterjedésű mohaterületek és nem hiában, mert amint meggyőződünk, hogy semmi akadály nem takarja el előttünk irigykedve a naplementét, ledőlünk

col Károly, Kősa Mihály 3—3 K., Fürber Ferencz, Rozehná János, Ehrenberg Gyula, N. N. 2—2 K., Klein Lipót, Pelger Mihály, Györke Ferencz, Hoffmann Felix, Ferenci Emil, Császár János, Hurdú Áron, Makkai Edvárd 1—1 K. Fogadják a nemes adakozók a nőegylet legszebb köszönetét.

Az elnökség.

— **Hangverseny.** 1905. február hó 11-én (szombaton) Petrozsényben a Wagner szálló nagytermében a gimnáziumi szertárok felszereléseinek gyarapítására hangverseny lesz, melynek műsora a következő:

1. Nyitány, a Bűvös vadászból, Weber M. Károlytól. Előadja a bányatársulati zenekar.

2. Honvág, Kobelt F.-től.

3. Spanyol szerenád, Paschinger J.-től. 14 ceterán előadják Weber Jánosné vezetése mellett: Andreics Gizuska, Dániel Stefánia, Dávid Dezsőné, Esztergályos Ágostonné, Horváth Julia, Kubatá Ludmilla, Mille Adél, Palencsár Klára, Pokorny Irén, Pokorny Janka, Roth Eugenia, Schulek Mártha, Wagner Szidonia, Weber Elli.

4. „Viszhang” ábránd énekkhangra zongora és fuvola kísérettel, Köhler Ernőttől. Előadják: Rozehná Ida, Henrich Viktorné és Rozehná János.

5. Orosz rhapsodia, zongorára és fuvolára Terschach Adolfotól. Előadják: Henrich Viktorné és Rozehná János.

6. Andante, Büchler Ferdinándtól. Gordonka négyes.

7. Esti dal, Brech R.-től.

Előadják: Andreics Jenő, Ott Mátyás, Schierl József, Schindler József.

8. Részlet a „Parasztbecsület” cz. operából, Mascagni Pétertől. Előadja a bányatársulati zenekar.

Beléptidjék: Személyjegy 2 kor., családjegy 3 korona. Jegyek előre válthatók Pick Samu ur üzletében. A hangverseny kezdete 7 és fél óraker. Hangverseny után táncz.

— **Vulkánból értesülünk**, hogy ott napról-napra mozgalmasabb és fejlettebb lesz a társadalmi élet. E hó elején megalakultak az egyes felekezetek részéről kiküldött végrehajtó bizottságok, mik hivatottak lesznek az illető hitközségek alapját megvetni és rövid időn belül ki is építeni. A román. kath. felekezetiek megválasztották diszelnökké Pauk Rezső főbányafelügyelőt, míg végre, biz. elnök Blaschek Aladár lett. Az ev. ref. vallásnak pedig Giáki Huszth Aladárt kiáltották ki elnöküknek. E szépen megindult és a legszebb kilátásokkal kecsesgető mozgalom egy impozánsnak ígérkező táncmulatságot hoz létre febr. 4-én melyre szóló meghívók már a napokban mentek szét s melyre e helyütt is felhívjuk t. olvasóink figyelmét. — De nemcsak vallási, hanem más tekintetben is fejlődik Vulkán. Mint örömmel értesülünk mult héten sikerült egybehinni a vulkáni társaság minden szombattevő tagját, kik Blaschek és Huszth urak fejtegetéseire és buzdító szavainak hatása alatt lelkesedéssel kimondták, hogy „Vulkáni polgári olvasókör” címűen társaskört szerveznek. Nyomban meg is választották a társadalom

a puha mohapárnákra, élvezve a langyos, fényőillattól balszamos levegőben, a gyönyörű kilátást, az előttünk elterülő, Istentől megáldott szép természetet. Nyugaton lassan esik a nap tüzgolyója lejjebb és lejjebb. A Felső Zsilvölgy, amelyből mint egy ezüstszalag felragyog a román Zsil, átlátszó fátyolba burkolva fekszik előttünk, változatosan, de mindig szépen; míg a fővölgyből előgázó kisebb völgyekben már sötét árnyékok hirdetik az éj közeledtét. A Retyezát hegység körvonalai mintegy megaranyozva tekintenek át hozzánk, melynek veszélyes cikekjai megett lassan eltűnik a nap gyönyörűen színezett tányérja, de előbb még rózsásra festve körülöttünk erdőt és sziklát.

A látottak felett elmerengve, hallgatva indultunk visszafelé, nemeink előtt megegyeszer elhaladtva a szép változatos képeket, míg végre mindketten ugyanazon hatás alatt a csendet megtörve, a hőmérséklet szokatlan magas voltáról beszélgettünk. Máskor alkonyatkor a harmat beálltával ilyen magasban rendesen érezhetően hűvös van, míg ma ebből semmit sem éreztünk. Feltűnik hogy oly időváltozás állhatna be, mely esedeg kitűzött kirándulásunk véghezvitelében megakadályozhatna. De megbeszéltük, hogy rossz idő esetén is megpróbálunk célhoz jutni; aztán megvaesorálva lefeküdtünk, előbb jól kiszellőztetve a vezetőnk által tulságosan átmelegített menházban, pihenni. Pihenni, — igen, ha lehetett volna! De egyszerre oly borzasztó zúgó vihar és dühöngő zivatar támadt, hogy az egész ház csak úgy rengett belé, mintha elérkezett volna az ítélet napja, s mikor megkíséreltük e hirtelen támadt égzengést a menház melletti térségről megnézni, alig tudtunk a lábainkon megállani, s bizony jobbnak láttuk belülről végignézni a

minden faktort magába foglaló bizottságot, melynek névsora következő: Elnök lett: Blaschek Aladár, alelnök: Krausz Sándor, bizottsági tag: Dr. Gidró Jenő, Huszth Aladár, Tuschák Kálmán, Vass Imre, Varjassy Béla, Régeni József, Angyel Ferencz, Kanyok Ferencz, Pauk Rezső, Hablicsek Ferencz, Gerbert Albert, Susnek Rezső, Vitkai Péter, Baróthy János, Miklós Antal, Lotter József, Pataki János Voin Vidor, Löwy Hermann, Lobstein Henrik, Haring Lajos, Salamon Ignátz, Bereczk Ödön és Fodor Árpád. A jelentkező összes tagok száma meghaladja a 60-at.

— **Meghívás.** A „Petrozsényi és Járasi ipartestület” folyó 1905. évi február hó 19-én délután 3 óraker a testület helyiségében a következő tárgysorozattal tartja évi rendes közgyűlést: 1. Elnöki jelentés 1904-ik évről. 2. Az 1904. évi zárszámadás előterjesztése s a felmentvény megadása. 3. Az 1905. évi költségvetés megállapítása. Alapszabályszerű tisztújítás. (16 előjáró, 3 számvevő, 1 pénztárnok választása 1 évre.)

— **Vörheny.** Az a rémhír terjedt el vidékünkön a mult héten, hogy a vörheny a petrozsényi járásban már járványszerűleg lépett fel. Nem jó a tüzzel játszani, — ezt mondja egyik doktorunk. Igaz, hogy vörhenybetegülési esetek december és január havában a mult évekhez viszonyítva nagyobb számban fordultak elő, de hála a gondos és szigorú ovinéződéseknek, — távol vagyunk attól, hogy a gyermekbetegségek eme legveszedelmesebbikének idei fellépését járványszerűnek minősíthetnék, s ha a lakosság betartja azokat a rendelkezéseket, melyeket ilyen esetben a hatóságok kibocsátanak s a ragályos betegségek által fertőzött házak lakóival az összeköttetést a betegségek tartamának ideje alatt teljesen megszüntetik-ugy rövid időn belül teljesen kiűzhetjük a vörhenyt vidékünkrol.

— **A gépszíjak között.** Borzasztó látvány lehetett az, a mely e hó 26 án délután fél 2 óraker játszódott le Petrilla község csimpai részében a Polláschek és Scheiber fűrészgárának egyik pincehelyiségében a hol a járás-keles minden időben tilos volt. E tilalmat akarta egy észrevétlen pillanatban Karcsinszki Anna 13 éves leány kijátszani. Kiváncsiságáért életével adozott, mert, midőn átakarta lépni a 80 cm. magasságban miködésben volt hatalmas erőátviteli szíjút ruhája odaért s a hatalmas közszalag magával ragadta. Mire a gépet megállították a vigyázatlan leányka holtteste foszlányokban hevert szétszórva a transmissiók elhelyezhetesére épített pincehelyiségben.

— **Betörés.** A nemvárt hideg tél növelte a munkakerülők számát, kik ugy gondolkodva, hogy „a hideg tél nekünk nem árt, dezmáljuk a más vagyonát” — lopás által biztosítják mindennapi kenyerüket. A jelen esetben a Zs. m. parosényi őslakosság két fiatal vadhajtsa Dregics Juon és Dregics Györgye volt a gaztett furfangos elkövetője. Abban biztosak voltak, hogy Muntján Anna parosényi nőnek van egy pár garasa. Napok

vihart. Sokáig, majdnem éjfélig tartott a dühöngés, míg végre mely alomba merülve többé nem halottunk semmit sem belőle.

Természetesen korán reggel legelőször is az idő iránt érdeklődtünk, melylyel teljesen meglehettünk elégedve. Vége volt a szélvésznek, esőnek, csak délre a román alföldön voltak még hosszú ködfoszlányok láthatók, másfelé a gyönyörű kék ég mosolygott felettünk. A két Zsil völgyéből semmi sem volt látható, az egészet egy nagy hóföfér ködtenger töltötte be, fölülről kis ködhullámokat alkotva, az igazi tengerhez nagyon hasonlóan, csak színében eltérve. Mint szigetek emelkedtek ki a tenger színe felett 1000 m.-rel magasabb hegyek csúcsai, közöttük az északkeletre elterülő mészhegység Rosia és Plesia csúcsai, északra a Tayapatak két oldala mellett elterülő meredek sziklák csúcsai, míg délre a Gropu és Kandetu hegység majdnem egészen látható volt, a román Zsilvölgy délre szintén eltűnt a ködben. Csak a Piatra Zenoga és háttérben a Retyezát festői csúcsai voltak a reggeli nap első sugarai által meg-aranyozva.

Jókedvűen költöttük el reggelinket, aztán felügyelve a menház kitakarítását, a tűz kioltását, becsluk és 6 óraker már felfelé igyekeztünk, a hegyek még árnyékos oldalán, lépteinket meggyorsítva azon szándékkal, hogy a reggeli hűvös időben minél magasabbra törekedjünk.

Az ut, közvetlen a menház mellett levő fényőrdőn vezet keresztül, melyen azonban már meglátszik, hogy nem nagyon jól éri magát ily magasban; az elcsenevészedett fákon melyeknek ágai hosszú szakállszerű fehér mohával vannak benőve, látható, hogy közel vagyunk a felső erdőhatárhoz. Itt már csak a boróka

CSARNOK.

Hires tréfák.

Mindenütt vannak tréfacsinálók, de igazi hazájuk talán mégis Franciaország. A franciák közt mindig voltak és vannak ilyen tréfaúzők szépszámmal s nem egyszer találni köztük történeti neveket is.

Ilyen volt például XIII. Lajos egyik nagy tekintélyű államtanácsosa Bantru, aki emellett híres költő és akadémiái tag is volt, de azért nem átalította még az uralkodó család tagjait is megtréfolni. Egy ízben a királyné Ausztriai Anna, tudatta Bantruval, hogy meg akarna ismerkedni a feleségével. Bantru kijelentette, hogy nagyon megtisztelve érzi magát, csak az a baj, hogy a felesége kissé süket.

— Se baj, — szolt a királyné, — majd hangosan fogok beszélni.

Bantru hazasietett s elmondta a jóhírt nejének, a ki természetesen nagyon megörült. Hozzátette azonban azt is, hogy a királynéval hangosan kell beszélni, mert nagyot hall.

Á mint Bantru asszony megjelent a királyné előtt az elkezdett vele jó hangosan beszélni s Bantru asszony is ugyancsak megerőltette a torkát. A két hölgy így elbeszélgetett egymással, míg a király, akit Bantru beavatott a tréfába, a szomszéd szobában hallgatta őket s az oldalát fogta nevéteben.

Nem olyan régen történt a következő eset:

Egy elkelő külföldi véletlenül összetalálkozott egy ismert párizsi tréfacsinálóval, akit nem ismert. Beszéd közben a külföldi felemlítette, hogy szeretne megismerkedni Sarceyval, a híres kritikkussal.

— De hisz az én vagyok, — mondta az ismeretlen.

Az idegen roppantul megörült, s engedélyt kért, hogy meglátogassa a kitűnő író, kinek régi tisztelője. Az ál-Sarcey meg is hívta másnap délutánra s az igazi Sarcey lakáscímét adta oda neki. Még külön figyelmeztette is:

Vigyázzon, ha hozzám jön. A lakásomban egy fehér szakálú, kövér öreg ur fogja fogadni, ez az én titkárom. Igen derék jóra való ember, csak az a hobortja, hogy szereti magát Sarceynek kiadni. Ne hallgasson rá, hanem követelje, hogy eresszék be én hozzám.

Az idegen másnap megjelent a mondott házban, s bevezették az igazi Sarcey elé.

— Sarcey urat keresem — mondá.

— Én vagyok, — szolt a kövér ur.

— Ugyan kérem . . . Tudom már . . . Bocsásson be az igazihhoz.

Sarcey nagyot nézett, próbálta a furesa látogatóval elhitetni, hogy csakugyan ő az, a kit keres, de hasztalan. A dolog vége az lett, hogy összevesztek és Sar-

cey kidobta a furesa látogatót. A tréfaszerző két legyet ütött egy csapásra. Felültette az idegent és megboszanította a kritikust, a ki egy szindarabját kegyetlenül lebirálta.

Hires tréfaszerző volt, a ki ugyszólván élete céljává tette az emberek elbolondítását, egy Vivier nevű gazdag párizsi. Legjobban a tétlen utcai ögyelgőket szerette megtréfolni s nem egyszer okozott furesa ötleteivel utcai csődületet.

Egy alkalommal megállt a Szajna partján. Elővett egy mérő önt, s komoly arccal mérgette a vizet. Humórosan köréje csődült a „mérnök”-nek az utca minden naplopója s mikor jó sokan voltak, Vivier odaszólt nekik:

— Ki volna az urak közül, olyan szives, tartani a mérőön zsinorját?

Százan is ajánlkoztak. Vivier kiválasztott közülök egyet, a ki nagy büszkén, diadalmaskodva fogta a zsinort, a míg visszatér a „mérnök” ur, Persze tartogathatta akár reggelig, mert Vivier végképen elpárolgott.

Máskor meg a legnépesebb boulevardok egyikén megállt, s mérőeszközzel elkezdte mérgetni az utca szélességét. Oda ment a rendőr, s látta a komoly képpel végzett „hivatalos” munkát, jobbról-balról feltartóztatta a kocsikat, omnibuszokat, míg a „mérnök” ur elvégzi dolgát. Az emberek összecsoódltek, a kocsik egymás hátán tolongtak, várva, mikor folytathatják utjukat az utasok lármáztak, türelmetlenkedtek, egész csapat rendőr gyűlt össze s alig tudták a tolongást féken tartani. Mikor már a láрма tetőpontját érte, Vivier összeszedte műszereit, a rendőröknek leereszkedőleg megköszönte fáradozásukat, s komoly képpel eltávozott.

A bányaréim.

— Csevegés. —

Nap nap után olvasok a bányaszerencsétlenségekről, itt a felhúzógépek kötele szakadt el, amott a tárna omlott be, itt víz szakadt a munkásokra, ott a bányalég a vihedér ölt meg egy párt; mennyi áldozatot követel az anyaföld, míg kincseit előadja mélyéből.

Olyan vidékekről való vagyok, melyet a bányászok esküsznek végtelen labirintusban furt már keresztül kasul. Estéknél úgy a vakációban, a mikor semmi dolgom sem volt, odaültem az öreg bányászok közé. Az öregek közé, kiket nem az évek sulya tört meg, hisz abban a korban voltak, a mikor azt mondják, hogy az ember élete virágjában van, hanem a bánya, a föld!

Meséltek: egyik is másik is előállott saját történetével, de mindenben ott volt a bányaréim.

— Rossz, nagyon rossz szellem, a szegény bányászok pusztulását akarja. Néha piczi, mint egy bányász-lámpa, néha nagy, mint a Misina hegye!

tenyészik szívesen, mely szétágazó gyökereivel az anyaföldet megköti és összetartja. Még egy pohár vizet mérve az ut mellett feltörő forrásból, lépünk ki az erdőből a szabad tiszta havasra. Meglepedően szép kép tárul itt szemünk elé. Mint egy hatalmas óriás áll előttünk az árnyékba burkolt Kirzsia, körvonalai a háttérben felkelő nap által erősen megvilágítva, alattunk a még majdnem éjjeli homályba burkolt mélyedései a Lapusel és Izvorvölgyeknek, benőve sűrűn fenyőerdővel, melynek színe még sötétebbé teszi a tájat. Lassanként megszokja szemünk a nagy ellentéteket és már kivehetők különösen távesővel a Kirzsia csoportozat délnyugatra eső sziklafalainak és kötömegeinek egyes részei.

Lassan haladtunk a szerpentinekben készített utakon, melyek csak néhol voltak a heves záporosok által megrongálva, a Kirzsia felé, mely innen csaknem megmászhatatlannak látszik, egyszer az alattunk mozgó hullámzó ködtengerben gyönyörködve, majd az előttünk elterülő meredek sziklaforrásokat bámulva.

Most már utunk is rosszabb, hatalmas kőablak és apróbb törmelék fedik a hegyhátat. Hiában kísérelte meg a „Siebenbürger Karpathenverein” zsilvölgyi osztálya erre egy célszerű gyalogutat csinálni, minden igyekezet hiábavalónak bizonyult mert az egész terület sűrűn fedve van folyton tovább mozgó kőablakkal, melyek közül hiányzik a megköti televény. Minden legkisebb zivatar, minden lépése a júliusban a Páring lejtőjén legelésző szarvasmarháknak, melynek leginkább látogatott útja a hegyhát, tovább tolják a táblákat és törmelégeket és belepip uja az alig elegendően megtisztított utakat. Nos, de ezen is csak keresztüljutunk

és elértünk a teraszzerű kistörre, hol a Páring és Kirzsia csúcsokra vezető utak elágaznak.

Most aztán a lövágó ut felé irányítjuk lépteinket, amely csaknem vízszintes irányban kanyarodik a Páring lejtőjének Badae és Seurtin nyulványain, s hamar eljutunk a Kirzsia közelébe. Félórai gyaloglás után ezen utat elhagyjuk, hogy a néhány évvel ezelőtt a Kárpát egyesület által készített uton, mely felvezet a hegyhátra folytassuk utunkat. Csendesén, minden zajt kerülve, hogy esetleg az itt gyakran legelésző zergéket el ne riasszuk.

De hiában kutattuk át tekintetünkkel a meredek sziklákat és az Izvorpatak mely szakadékait, nem pillanthatunk meg e felenk vadakat. Körülbelül 1 és fél órai gyaloglás után, a menháztól számítva, elértük a hegygerincet, hol a felséges panorámában, mely itt szemünk elé tárul, gyönyörködünk. Most már látható volt a Páring hegység északi oldala is, mely fent buján zöldelő gyalogfenyővel és sajnos, de már elvirágzott havasi rózsával és lejjebb a Zsicepatak felé sötét fenyőerdővel van fedve. Hatalmasan kiemelkedve, mintegy dacosan elzárva előttünk kelet felé a további kilátást, lép elénk a Szlivi hegyhát fent nedveszöld havassal, lejtőjén meredek sziklafalakkal és törmelékkel — szakadékaiban még hőmezőket rejtve, lejjebb megint havasi legelőkkel, aztán egészen a hegy lábáig fenyőerdőkkel borítva. De kárpót a nyulványai közé ékelt mely katlanával, melynek vízfolyásai a Mízában egyesülve a Zsicepatak felé sielnek. A fűlleges kép gyönyörködésben egyszerre csak megzavart egy északról jövő szél, mely csakhamar dühöngő szélvesszé fajult,

minket sietésre ösztökélve, mert itt a hegyháton teljesen védetlenség, egész erejét éreztük a viharoknak.

Még egy rövid pillantást az élénk kitart szépségekre, különösen az északra elterülő Kápra hegységre, holnapi utunkra és a Zsicevölgyből barátságosan integő „barákakra,” a tervbe vett éjjeli szállásunkra, aztán megint haladtunk előre, hajlott állásban nehezen küszködve a jéghideg északi széllel, mely könnyű ruhánkon mint tűszúrássok hatolnak keresztül, szinte elviselhetetlenül hideg érzést költve bennünk. Hiában kíséreltem meg a szélben lobogó esőköpenyegemet begombolni, hiában a nyitott keszmet becsukni, ujjaim meggémberedve, felmondták a szolgálatot. A Rudolf menháznál, azaz ennek romjainál végre kiemelkedő sziklához jutottunk s némileg védve előkészülhettünk egy kicsit, a következő utra, fel a Kirzsia csúcsra.

Nagyon kár, hogy ez a, ha jól emlékszem a kilencvenes évek elején épült menház nem maradt meg, de itt hol a légnemások hatása oly közvetlen, csak jelentékenyebb értékek lehetne valami sikeresebbet és állandóbbat építeni, de sajnos az hiányzik nekünk. Tekintettel arra is, hogy az ut eddig teljesen veszélytelen, lovan is, itt hol körülbelül 2200 m. magasban vagyunk, volna legjobb helye egy szállást adó menháznak. Innen már a gyöngébb turista is könnyen feljuthatna gyalog a 200 m.-rel magasabban levő csúcsra és visszatérve a menházban megpihenhetne, a minek különösen hirtelen beálló esős időnél, vagy sűrű ködnél volna jelentősége, mert itt fent, hol esőben, szélben, a legrosszabb tartózkodni, több órányira nem lehet szállást találni.

Folytatása következik.

— Ugyan, aztán belefér a tárnába? — nevettem fölöttük — ugyan ne mondjanak ilyen ostobaságokat.
— Nem jó fölötte nevetni, a bányarém bosszút áll ám!

— No már mégis szeretném látni;

Hamar megláttam! Önök nevetnek kedves olvasóim? Pedig igazat mondom, megláttam a bányarémét, ha nem volt is emberi formája, azért bizony csak ő a bánya réme az a borzasztó félelem, a mi az embert akkor elfogja ha a föld alatt veszély éri.

Ma már nem nevetek fölötte, ha korán vénülő bányászok fantáziája ennek a félelemnek testet ad!

Hetykén, mint minden subancz öltöttem magamra a kaucsuk ruhát, hogy vezetőmmel a mélybe menjek s mosolyogva feleltem a körülállók komor „Szerencse fel”-jére ugyanígy.

Eszembe sem jutott, hogy az a kis fülke a bánya védőszentjével, szent Borbálával azért van ott, hogy ott a szerencsés visszajövetelért imádkozunk. Vezetőm megtette, én addig ráértem megvizsgálni a kosarat, aztán a kosárba álltunk és leereszkedtünk.

Csodálatos, mennél mélyebbre értünk, annál jobban távolodott tőlem az én felvilágosult énem s annál jobban elfogott valami, aminek nevet sem tudok adni, mert félelem nem volt.

Némán jártunk tárnából tárnába. mindenütt duczolt fekete falak tekintettek ránk, lábunknál néhol víz csobogott, néha a falon végig húzódó pókhálószerű szálaikon törött meg lámpánk fénye előttünk, egy néma fekete üresség tátongott, mögöttünk, mintha egy óriási torok ásítana utánunk. Még beszélni is csak halkán, elfojtva mertünk!

Az egyik oldaltárna telve volt törmelékekkel, óriási szikladarabokkal, itt pár éve szerencsétlenség történt, leszakadt a föld.

— Hogyan?

— A bányarém meglazította a duczokat.

— Ostobaság!

Vezetőm ijedten nézett rám, magam is megijedtem vakmerőségemtől.

Itt a bányarém birodalmában ajkamra vettem ezt a sértő megjegyzést.

Ne vessenek csak kérem, de már az én fantáziám dolgozott, az már lefestette a bányarémét, a hogy fölöttem e duczokat lazítja.

Mem mehetünk talán ötszáz lépésnyire, mikor siető bányászcsapattal találkoztunk, mindenkinek arcára volt festve a halálfélelem.

— Vissza! Vissza!

— Mi történt?

— Viz! Elönti a tárnát!

— Szent Isten! — Mi is rohantunk a többivel együtt hanem a víz, az gyorsabb volt. Elöntötte a pallót. A sikos uton nem lehetett oly gyorsan szaladni, a víz már bokáig ért, már térdünket nyalogatta s bár jéghideg volt, arczunkról csak úgy szakadt a verejték.

Lámpánkat magasra tartva rohantunk előre, az egyik melléknál aztán elkezdett a lámpánkat körülvevő drótháló izzani.

Gyorsan tovább, a viheder jár;

Már éreztük a szagát. Itt a bányarém! Alul a víz fenyegetett, fölül a tűz, az életfentartás ösztöne eszméletlenül tartott addig, míg a főtárnába jutottunk itt összeestem.

Soká tartott míg magamhoz tértem.

Mikor már egészséges voltam, az egyik bányász mesélte el, hogy ő látta mikor János csákányütésére az első vizsugár hátán megjelent a bányarém és félkezével félrelökte a sziklát, a melyik a víz útjában volt!

Bizony csak a félelem volt az, ami őt az első vizsugár láttára elfogta.

Igy láttam én meg a bányarémét.

És higgyék meg, azóta nem nevetek, ha a bányászok együgyű meséit hallom! És én azóta hiszek a bányák rémében. — abban a borzasztó félelemben a haláltól, melylyel ezek a sápadt képző fiatal vének napról-napra megküzdnek, és imádkozom a társadalom eme hangyaszorgalmu becsületes osztályáért.

En.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Hirdetések:

A „Kávé király”-hoz.

A ki jó zamatu s illatu kávé kedvel, az csakis „KIRÁLY-KÁVÉ” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s eddig még egy nem létezett módszer szerint van pörkölvé. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb czikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izzó szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgrammos doboz — 4 kor. 80 fill.

2 „ „ — 9 „ „

4 „ „ — 17 „ 20 „

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legfin. Cuba K. 13.50

1 „ 5 „ „ Ceylon „ 12.—

1 „ 5 „ „ Jamaica „ 11.20

BIRÓ ÉS TÁRSA

23-26 a „Kávé király”-hoz

Budapest, VI. ker. Teréz-körút 2/b.

A „Kávé király”-hoz.

Keresek utazókat, ügynököket kik fűszerezket és birtokosokat látogatnak fix vagy jutalékra egy jól jövedelmező legkisebb faluban is eladható czikkre hetenként 300 korona könnyen kereshető. Egy pár próbarendelvény beküldése után jutalék terhére előleg adatik.

Cím: **BERECZ, GÖDÖLLŐ.**

!!PÁRTOLJUK A MAGYART!!

Legfinomabb kivitelű igen czélszerű villanyvilágításu

csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet
csak 5 koronába

kerül és pedig 1 finom u. tajtékpipa kínai ezüsfogalattal 1 hozzávaló pipaszár 1 czélszerű dohányzacskó 1 gyufatartó 1 tajték szivarszopóka 1 szivartárcza 1 házi pipa szárral együtt 1 tajték szivarszopóka 1 szivarvágó 1 szivarhamutartó 10 darab összesen.

4 és fél kilo körülbelül 50 drb. különféle illatu finom pipere

szappan csak 5 Kor.

svegyünk csakis Magyarországon

Egy nagy amerikai gyár tönkrejutása folytán azon helyzethez jutottam, hogy az alatt felsorolt 40 darab **szabadalmazott amerikai ezüst árukat** melyen leszállított áron **potom 6 frt. 40 kr-ért** szállíthatom bárkinek és pedig:

- 6 drb. amer. szab. ezüst asztali kés valódi angol pengével
- 6 drb. amer. szab. ezüst evővilla egy darabból
- 6 drb. amer. szabad. ezüst evőkanál
- 12 drb. amer. szabad ezüst kávéskanál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítőkanál
- 1 darab. amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál
- 6 darab angol „Viktoria” pohártálcza
- 1 darab remek asztali gyertyatartó

40 dab összesen csak **6 frt. 40 kr.-ért** ezen tárgyak ez előtt 40 forintba kerültek.

Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyért jótállást vállallok.

Megrendelhetők utánvét mellett

NEUMANN JÓZSEF-nél

Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakészlet

5 darab solingeni pengéjű kés és

1 darab szeletelő villa csak

4 kor. 50 fillér.

6 darab zománczozott fazék és 6 darab lábas különböző nagyságúak csak

5 kor. 90 fillér.

Egy valódi

két évi jótállás mellett

csak 5 korona.